

Studieplan for Norsk, årsstudium (2020–2021)

Fakta om programmet

Studiepoeng: 60

Studiets varighet: 1 år

Undervisningsspråk: Norsk

Studiested: Halden

Innholdsfortegnelse

- Hva lærer du?
- Opptak
- Oppbygging og gjennomføring
- Jobb og videre studier
- Studieplanen er godkjent og revidert
- Studiemodell

Hva lærer du?

Studiets læringsutbytte

Norsk er eit kunnskaps- og danningfag, eit estetisk fag, eit språkfag og eit praktisk profesjonsfag. Læringsutbyttet i dei fire emna i studiet er knytt til fagleg kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse som er nødvendig for å kunne undervise i norskfaget på 5. - 10. trinn.

KUNNSKAP

Studenten

- har kunnskap om relevant teoriar om lesing og leseopplæring
- har kunnskap om dei ulike funksjonane lesing kan ha for elevarutvikling og læring
- har kunnskap om lesestrategiar
- har kunnskap om kva som kjenneteiknar munnlege, skriftlege og samansette tekstar; fiksjonstekstar og sakprosa tekstar i ulike sjangrar, og tekstar frå eldre og nyare medium
- har kunnskap om relevant teoriar innan munnleg opplæring
- har kunnskap om relevant litteraturteoretiske og litteraturdidaktiske omgrep og perspektiv
- har kunnskap om barnelitteratur og nyare litteratur som vender seg mot vaksne lesarar
- har utvida innsikt i korleis gutar og jenter på ungdomstrinnet kan motiverast til lesing og vidareutvikle leseforståing og lesestrategiar, både elevar med norsk som førstespråk og norsk som andrespråk
- har kunnskapar om kva som kjenneteiknar språkleg kommunikasjon i ulike medium
- har utvida kunnskapar om munnlege og skriftlege sjangrar i modernem medium og innsikt i korleis elevar frå 5. til 10. trinn utviklar kunnskapar om desse og kan nytte dei i eige tekstarbeid

- har kunnskapar om ulike teoretiske perspektiv og retningar i arbeidet med å forstå litteratur
- har god litteraturhistorisk oversikt og kunnskapar om sentrale verk i norsk fiksjonslitteratur og sakprosa og kjennskap til teoriar om samansette tekstar
- har kunnskap om kva som skjer når ein tekst blir overført frå eit medium til eit anna (adaptasjon)
- har brei innsikt i korleis elevar på 5.-10. trinn kan vidareutvikle skriveferdighetene sine
- har brei kunnskap om språket som system og språket i bruk
- har brei kunnskap om relevante teoriar om skrivning og skriveopplæring
- har kunnskap om dei ulike funksjonane skrivning kan ha for elevars utvikling og læring
- har kunnskap om skrivestrategiar
- har kunnskap om gjeldande normering av bokmål og nynorsk
- har kunnskap om fleirspråklegheit, fleirspråkleg praksis og om det å lære norsk som eit andrespråk
- har utvida innsikt i korleis elevar med norsk som andrespråk kan vidareutvikle skriveferdighetene sine
- har inngåande kunnskap om norsk språkhistorie
- har god innsikt i språklege endringsprosessar i fortid og samtid
- har god innsikt i talemålsvariasjonen i moderne norsk på historisk og dialektologisk grunnlag
- har kjennskap til språk som ungdom brukar
- har kunnskap om svensk, dansk og samisk og kjennskap til andre nordiske språk og nasjonale minoritetsspråk

FERDIGHEITER

Studenten

- kan vurdere og bruke relevante undervisningsmetodar i leseopplæring frå 5. til 10. trinn, både for elevar med norsk som førstespråk og andrespråk
- kan leggje til rette for og stimulere elevar til variert munnleg bruk av språket
- kan leggje til rette for at elevar får lese eit breitt utval litteratur, også sakprega tekstar i tradisjonelle og moderne medium, at dei utviklar leselyst og gode lesestrategiar og blir stimulerte til vidarelesing
- kan analysere, tolke og vurdere tekster og presentere litterære og litteraturteoretiske innsikter på varierte måtar
- kan bruke varierte arbeidsmåtar for å auka litteraturforståing og glede hos elevane
- kan samtale om litteratur og tilpasse form og innhald i samtalen med omsyn til kjønn, alder, kunnskap og kulturell bakgrunn hos mottakarane
- kan sette i gang, rettleie og vurdere munnleg og samansett tekstproduksjon hos elevar på ungdomstrinnet og grunnngi karakterane som blir sett
- kan lese, analysere, tolke og vurdere samansette tekster, sjå dei i eit historisk perspektiv og sette dei inn i ein større kulturell og offentleg samanheng
- kan rettleie elevar i bruk av litteraturfagleg kjeldemateriale
- kan samanlikne tekstar skrivne for ungdom og vaksne med omsyn til innhald, form og funksjon
- kan sette sentrale norske tekstar og eit utval samiske tekstar (i omsetting) inn i ein historisk samanheng og sjå dei i lys av nordisk og annan internasjonalt litteratur
- kan bruke læreplanen i faget til å formulere mål for norskopplæringa og relevante kriterium for vurdering
- kan analysere språket som system
- kan leggje til rette for at elevar får skrive sakprega tekstar og fiksjonstekstar av ulikt slag
- kan rettleie elevar i ulike former for skriftleg argumentasjon og i variasjon i ordbruk og setningsoppbygging
- kan bruke språk- og tekstkunnskap i arbeid med analyse, respons og vurdering av skriftlege elevtekstar
- kan vurdere relevante undervisningsmetodar i skriveopplæring, skriftforming og grammatikk frå 5. til 10. trinn, både for elevar som skriv på bokmål og elevar som skriv på nynorsk
- kan kartlegge og vurdere lese- og skriveferdigheter, setje i verk relevant tiltak for tilpassa opplæring og oppdage lese- og skrivevanskar

- kan nytte retoriske kunnskaper i arbeid med skriftlege tekstar
- kan bruke læreplanen i faget til å formulere mål for norskopplæringa og relevante kriterium for vurdering
- kan vurdere og bruke relevante undervisningsmetodar i lese- og skriveopplæring på 5.-10. trinn for elevar med norsk som andrespråk
- kan legge til rette og gjennomføre undervisning i den målforma som er sidemål for elevane
- kan bruke kunnskap om talemål og skriftspråksnormering i skriveopplæringa
- kan legge til rette for variert grannespråksundervisning

GENERELL KOMPETANSE

Studenten

- er ein sikker munnleg språkbrukar og stø i skriftleg bokmål og nynorsk
- kan nytte faglege kunnskaper til kritisk og konstruktiv refleksjon
- kan vurdere norskfaget og eigen praksis som norsk lærar og grunnlag for vurderingane
- kan formidle norskfaglege innsikter og tilpasse form og innhald til ulike målgrupper
- kan legge til rette for at arbeidet med språk og litteratur kan styrke identiteten til elevane og oppmøde dei til aktiv deltaking i det offentlege liv
- kan rettlege elevar i arbeidet med tekster slik at dei kan utvikle seg sjølv, skaffe seg kunnskap og førebu seg for aktiv deltaking i offentlige rom og samfunnet som eit heile
- kan arbeide med språk og tekst i fleirkulturelle klasserom og utvikle språk- og kulturforståing
- har innsikt i norskfaget ut frå forskning og fagets historie og kan reflektere kritisk og konstruktivt ut frå slike perspektiv på faget
- kan sjå faget i eit større danningsspektiv og undervisninga som ein del av opplæringa i eit aktivt deltakardemokrati

Opptak

Generell studiekompetanse eller realkompetanse.

Oppbygging og gjennomføring

Studiets oppbygging og innhald

Studiet har fire emne, kvart på 15 studiepoeng. Dei fire emna har desse hovudområda:

NOR101 Barnelitteratur, leseopplæring og munnlegheit

- Lesing og leseopplæring
- Litteratur og litteraturdydidaktikk
- Munnleg opplæring

NOR102 Grammatikk, skriveopplæring og elevtekster:

- Skriveopplæring og arbeid med elevtekster med vekt på 5. - 10. trinn
- Språket som system

- Språknormering, bokmål og nynorsk

NOR103 Språkleg mangfold, variasjon og endring:

- Talemålsvariasjon (dialektologi og sosiolingvistik)
- Språkhistorie etter 1800
- Norsk som andrespråk og fleispråklegheit generelt
- Sidemålsdidaktikk
- Nabospråksdidaktikk

NOR104 Litteraturhistorie og litteraturformidling:

- Tekstlesing i eit litteraturteoretisk og kulturhistorisk perspektiv
- Tolking og analyse av skjønnlitterære og multimodale tekster
- Didaktikk knyttet til skjønnlitteratur og multimodale tekster
- Litteraturformidling på tvers av medier

Meir detaljert beskriving av innhaldet finst i dei fire emnebeskrivingane.

Undervisnings-, lærings- og vurderingsformer

Undervisnings- og læringsformer

I studiet blir det lagt vekt på at studentane skal møte varierte arbeidsformer som f.eks. forelesingar, didaktisk refleksjon, faglege diskusjonar, gruppearbeid og individuelt arbeid. Det vil også bli lagt vekt på at studentane skal ha ei utforskande tilnærming til faget og undervisninga i faget. Undervisninga bygger på oppdatert forskingsbasert kunnskap. IKT/digitale arbeidsformer er integrert i studiet.

Andresentrale om råd som er integrert i undervisninga er fagdidaktikk, grunnleggjande ferdigheiter, tilpassa opplæring, vurdering, fleirkulturelle og samiske perspektiv.

Biblioteket skal bidra til å auke studentanes evner til å søke etter, finne, evaluere og bruke relevant fagleg informasjon. Studentane får tilbod om bibliotekundervisning for å lære å søke i norske informasjonssjelder, få kjennskap til internasjonale databasar og kunne vurdere kvalitet på informasjon. Det er også tilbod om kurs i referanseteknikk.

Arbeidskrav

I kvart emne er det obligatoriske arbeidskrav som må vere godkjende for at studenten skal kunne framstille seg til eksamen. Sjå meir informasjon i dei ulike emnebeskrivingane.

Vurderingsformer

Studiet legg opp til samarbeid mellom lærarar og studentar gjennom at studentane gruppevis eller enkeltvis får tilbakemeldingar på eigne arbeid frå lærarar eller medstudentar. Sjå emnebeskrivingane for meir informasjon.

Obligatoriske arbeidskrav må vere godkjende før studenten kan framstille seg til eksamen i dei enkelte emna.

Studentane blir prøvd i begge målførmene. Det er ikkje høve til fritak frå prøving i ei av målførmene.

Studiet har både munnlege og skriftlege eksamensformer. Eksamensform for dei enkelte emna er skildra i emnebeskrivingane.

Det blir nytta bokstavkarakterar A-F.

Praksis

Det er ikkje knytt praksis til studiet.

Internasjonalisering

Ved Avdeling for lærarutdanning blir det lagt vekt på at studentane skal sjå fag og lærararbeid i eit internasjonalt perspektiv. Det inneber at det blir lagt til rette for kontakt med tilsvarande utdanningsinstitusjonar i andre land og for utveksling av lærarar og studentar som ønsker å arbeide spesielt med internasjonale spørsmål knytt til utdanning og læring.

I norskfaget blir det nordiske perspektivet spesielt vektlagt.

Evaluering av studiet

For å kunne tilby ei aktuell og relevant utdanning av god kvalitet er vi avhengig av at studentane gir tilbakemeldingar og at dei tar del i evaluering av studia.

Det enkelte fagmiljøet har ansvar for å etablere faste og allment kjende rutinar for evaluering på emnenivå (EVA3). Sjå emnebeskrivingane for detaljar.

Litteratur

Sjå emnebeskrivingane. Litteraturlister som er publisert for emne som ligg fram i tid, kan bli oppdaterte fram for kvart semester. Oppdaterte litteraturlister vil vere tilgjengelege i emnebeskrivingane ved semesterstart.

Jobb og vidare studier

Studiet kan f.eks. inngå i eit utdanningsløp som blir avslutta med praktisk-pedagogisk utdanning. Norsk årsstudium fyller kompetansekravet som er bestemt for å kunne bli tilsett som lærar i norsk på 5. - 10. trinn i norsk skole.

Studieplanen er godkjent og revidert

Studieplanen er godkjent

Dekan Kjersti Berggraf Jacobsen, 24. mars 2018

Studieplanen er revidert

Studieleder Jarl Hagen, 15. mai 2020

Studieplanen gjelder for

2020-2021

Studieprogramansvarlig

Studiemodell

Denne studiemodellen har en ny utforming. [Fortell oss hva du synes om den](#)

Høst 2020

Obligatoriske emner

LNOR10117 Barnelitteratur, leseopplæring og munnlegheit	15 stp
LNOR10419 Litteraturhistorie og litteraturformidling	15 stp

Vår 2021

Obligatoriske emner

LNOR10217 Grammatikk, skriveopplæring og elevtekster	15 stp
LNOR10318 Språkleg mangfald, variasjon og endring	15 stp

LNOR10117 Barnelitteratur, leseopplæring og munnlegheit (Høst 2020)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Fakultet for lærerutdanninger og språk

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Camilla Häbler

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i Norsk årsstudium og Norsk 1 (30 studiepoeng).

Undervisningssemester

1. semester (haust).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap
Kandidaten

- har kunnskap om relevant teorier om lesing og leseopplæring

- har kunnskap om dei ulike funksjonane lesing kan ha for elevars utvikling og læring
- har kunnskap om lesestrategiar
- har kunnskap om kva som kjenneteiknar munnlege, skriftlege og samansette tekstar; fiksjonstekstar og sakprosa tekstar i ulike sjangrar, og tekstar frå eldre og nyare medium
- har kunnskap om relevante teoriar innan munnleg opplæring
- har kunnskap om relevant litteraturteoretiske og litteraturdidaktiske omgrep og perspektiv
- har kunnskap om barnelitteratur og nyare litteratur som vender seg mot vaksne lesarar

Ferdigheiter

Kandidaten

- kan vurdere og bruke relevante undervisningsmetodar i leseopplæring frå 5. til 10. trinn, både for elevar med norsk som førstespråk og andrespråk
- kan leggje til rette for og stimulere elevar til variert munnleg bruk av språket
- kan leggje til rette for at elevar får lese eit breitt utval litteratur, også sakprega tekstar i tradisjonelle og moderne medium, at dei utviklar leselyst og gode lesestrategiar og blir stimulerte til vidarelesing
- kan analysere, tolke og vurdere tekster og presentere litterære og litteraturteoretiske innsikter på varierte måtar
- kan bruke varierte arbeidsmåtar for auka litteraturforståing og glede hos elevane
- kan samtale om litteratur og tilpasse form og innhald i samtalen med omsyn til kjønn, alder, kunnskap og kulturell bakgrunn hos mottakarane

Generell kompetanse

Kandidaten

- er ein sikker munnleg språkbrukar og stø i skriftleg bokmål og nynorsk
- kan arbeide med språk og tekst i fleirkulturelle klasseromsløysing
- kan formidle norskfaglege innsikter og tilpasse form og innhald til ulike målgrupper
- kan leggje til rette for at arbeidet med språk og litteratur kan styrke identiteten til elevane og oppmøde dei til aktiv deltaking i det offentlege liv

Innhold

NOR101 er konsentrert om desse fagområda:

- Litteraturteori, tekstteori og sjangerlære
- Lesing og leseopplæring
- Munnleg opplæring

I dette emnet er det tekstkunnskap og lesing som står sentralt. Det vil bli arbeidd både teoretisk og skoleretta med alle områda, i samsvar med måla for læringsutbytte. Det fleirspråklege og fleirkulturelle perspektivet vil bli integrert i ulike tema. Det vil også bli lagt vekt på at studentane skal utvikle eigen kompetanse i skriftlege og munnlege sjangrar.

Undervisnings- og læringsformer

Tilnærminga til stoffet skjer i hovudsak gjennom forelesingar, arbeid i basisgrupper og individuelt arbeid, og lærestoffet skal byggje på anerkjent forskningsbasert kunnskap.

Digitale arbeidsmåtar i emnet er blant anna: Innføring i bruk av læringsplattform, innføring i bruk av Word (eller tilsvarende tekstbehandlingsprogram) og stavekontroll, læringsressursar for grunnskolen på nett, digital tilbaketilbakemelding på arbeidskrav (munnleg og/eller skriftleg). Studenten skal utvikle innsikt i korleis digital teknologi, digitale læremiddel og læringsressursar kan bidra til å motivere og støtte læringsprosessen til elevane.

Arbeidsomfang

I emnet må det reknast med totalt 400 timar arbeidsinnsats, inkl. timeplanlagt undervisning, sjølvstudium, arbeidskrav, eksamensførebuing og eksamensgjennomføring.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

I løpet av semesteret blir det gitt oppgåver av fagleg og didaktisk karakter knytt til tema i emnet:

1. Individuell skriftleg oppgåve med litterær analyse
2. Individuell skriftleg oppgåve om eiga lesing
3. Individuell skriftleg rapport om arbeidet med dei skjønne litterære tekstane i emnet.

Både målform er skal vere representerte.

Tilbakemelding på arbeidskrav kan delsvere frå faglærarar, dels frå andrestudentar, eventuelt kan dei bli vurdert av studenten sjølv (f.eks. refleksjonslogg). Meir detaljert beskriving av innhaldet i arbeidskrava vil bli gitt ved undervisningsstart.

Alle arbeidskrav må vere godkjende før studenten kan framstille seg til eksamen. Dersom eit arbeidskrav ikkje blir godkjend, får studenten eitt nytt forsøk.

Eksamen

Individuell heimeeksamen Varighet: tredagar.

Omfang: 3000 ord +/- 10%, Innholdsliste og litteraturlistekjem i tillegg.

Målform: Bokmål

Karakterregel: A-F.

Sensorordning

Intern og ekstern sensor.

Evaluering av emnet

Studentane får anledning til å delta i evaluering av emnet. Resultata blir handsama av studieleiar og av faglærarane som er knytt til emnet.

Litteratur

Litteraturlista er sist oppdatert 25.05.2020.

Teoripensum:

Lesing og leseopplæring:

Penne, Sylvi (2001). Å bli en som leser litteratur - en utviklingshistorie om lesing fra 6 til 16. I Norsk som identitetsfag - norsk læreren i det moderne. Oslo: Universitetsforlaget. (ca. 19 sider)

Roe, Astrid (2014). Lesedidaktikk - etter den første leseopplæringen. Oslo: Universitetsforlaget. (ca. 224 sider)

Litteratur og litteraturdydidaktikk:

Birkeland, Tone & Ingebjørg Mjør (2018). Barnelitteratur - sjangrar og teksttypar. Oslo: Cappelen Damm. (ca. 200 sider)

Kaldestad, Per O. (2019). Diktboka - om arbeid med poetiske tekstar i skolen. Oslo: Cappelen. (Teoridelen, 130 sider)

Munnleg opplæring:

Bakken, Jonas (2020). Retorikk i skolen. Oslo: Universitetsforlaget. (ca. 120 sider)

Primærtekster:

Tre biletbøker:

Bache-Wiig, Anna og Lisa Aisato (2010). Don Fridtjof. Oslo: Cappelen Damm.

Dahle, Gro og Svein Nyhus (2002). Snill. Oslo: Cappelen.

Fosse, Jon og Akin Düzakin (2005). Kant. Oslo: Samlaget.

Fireverk frå nyare nordisk barne- og ungdomslitteratur:

Hagerup, Klaus (1990). Høyere enn himmelen. (tilgjengelig som e-bok)

Harstad, Johan (2008). Darlah - 172 timer på månen. Oslo: Cappelen Damm.

Lindgren, Astrid (1973). Bröderna Lejonhjärta. Stockholm: Rabén & Sjögren. (på svensk)

Loe, Erlend (2003). Kurt koker hodet. Oslo: Cappelen.

Sakprosa for barn og ungdom

Mathismoen, Ola og Jenny Jordahl. Grønne greier: om natur og miljø og sånt (2018). Oslo: Ena forlag.

Eitt drama

Ibsen, Henrik (1867). Peer Gynt. (tilgjengelig som e-bok)

Fire nordiske romanar frå nyare tid:

Arvola, Ingeborg (2004). Forsiktig glass. Oslo: Cappelen.

Niemi, Mikael (2000). Populärmusik från Vittula. Stockholm: Norstedts. (på svensk)

Vaage, Lars Arund (2002). Kunsten å gå. Oslo: Oktober.

Ørstavik, Hanne (1999). Likesant som jeg er virkelig. Oslo: Oktober. (tilgjengelig som e-bok)

Studenteneskal lesetrekompendier:

- Kompendium i folkedikting
  - Novellekompendium
  - Lyrikkompendium
-

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 31. des. 2021 23:19:15

LNOR10419 Litteraturhistorie og litteraturformidling (Høst 2020)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Fakultet for lærerutdanninger og språk

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Leif Erik Vold

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Vilkår for ny/utsatt eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i

- *Norsk årsstudium*
- *Norsk 2 (30 studiepoeng).*

Undervisningssemester

1. semester (høst).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap
Kandidaten

- har kunnskaper om ulike litteraturteoretiske perspektiver
- har litteraturhistorisk oversikt og kunnskaper om sentrale verk i nordisk fiksjonslitteratur og sakprosa
- har innsikt i den faglige debatten om litterær kanon, dannelse og literacy
- har utvidede kunnskaper om ulike sjangrer og medium og innsikt i hvordan elever fra 5.-10. trinn utvikler kunnskaper om disse

Ferdigheter
Kandidaten

- kan tolke skjønnlitterære tekster
- kan sette sentrale nordiske tekster inn i en historisk, kulturhistorisk og sosial kontekst
- kan veilede elever i litteraturforståelse
- kan legge til rette for litteraturundervisning i ungdomsskolen
- kan uttrykke seg korrekt og være stø i både bokmål og nynorsk rettskrivning

Generell kompetanse
Kandidaten

- har innsikt i norskfagets idégrunnlag og historie
- har innsikt i nyere norskfaglig forskning
- har et kritisk blikk på norskfagets innhold
- har forståelse for norskfagets plass i skolen sammen med fagene og kan se faget i et større dannelsesperspektiv
- kan rettlede elever i arbeidet med tekster slik at de kan utvikle seg selv, skaffe seg kunnskap og forberede seg for aktiv deltaking i samfunnet

Innhold

Norsk 104 er konsentrert om fire fagområder

- tekstlesing i et litteraturteoretisk og kulturhistorisk perspektiv
- tolking og analyse av skjønnlitterære og multimodale tekster
- didaktikk knyttet til skjønnlitteratur og multimodale tekster
- litteraturformidling på tvers av medier

Undervisnings- og læringsformer

Tilnærmingen til stoffet skjer i hovedsak gjennom forelesinger, arbeid i basisgrupper og individuelt arbeid, og lærestoffet skal bygge på anerkjent forskningsbasert kunnskap.

Digitale arbeidsmåter i emnet er blant annet:

Innføring i andre digitale undervisningsverktøy, smartbøker/digitale bøker og andre digitale medium, videreutvikling av tekstbehandling med tanke på større tekstmengder og sitat-/referanseteknikk, videreutvikling av presentasjonsverktøy til forskningsformidling. Studentene skal kjenneløve regler og retningslinjer om opphavsrett og behandling av elevers, foresattes og kollegaers personopplysninger.

Arbeidsomfang

Emnet er beregnet til totalt 400 timers arbeidsinnsats, inkl. timeplanlagt undervisning, selvstudium, arbeidskrav, eksamensforberedelser og eksamensgjennomføring.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

To skriftlige arbeidskrav om skjønnlitteratur eller multimodale tekster. Det ene arbeidskravet skal ha tilknytning til svensk eller dansk litteratur. Det andre kan hentes fra alle deler av fagstoffet.

Arbeidskravene må leveres innen oppgitt frist. Dersom arbeidskravet underkjennes, får studenten én ny mulighet til å forbedre teksten. For å kunne framstille seg til eksamen, må arbeidskravet være godkjent.

Eksamen

Emnet har to deksamener:

Deleksamen 1: Hjemmeeksamen over tre dager av fagartikkeltypen med et kritisk, reflekterende og analytisk innhold knyttet til en eller flere av tekstene i studiet.

Deleksamen 2: Individuell, skriftlig eksamen på fire timer, der studenten blir prøvd i kunnskapsstoff fra pensumet.

Tillatte hjelpemidler: ordbok/ordliste, både bokmål og nynorsk samt Kunnskapsløftet generell del og læreplanen for norsk.

Begge eksamener skal gjennomføres elektronisk.

Målformen på de to deksamener er valgfri, men en må være på nynorsk og en på bokmål. Ved vurdering teller de to deksamener likt, og begge må være bestått for å få karakter i emnet.

Karakterregel: A-F.

Sensorordning

Ein ekstern og ein intern sensor.

Vilkår for ny/utsatt eksamen

Ny/utsatt eksamen blir gjennomført sammen med ordinær eksamen neste studieår.

Evaluerings av emnet

Studentene får anledning til å delta i evaluering av emnet (EVA3). Resultatene behandles av studieleder og av faglærerne som er knyttet til emnet.

Litteratur

Litteraturlista er sist oppdatert 2. juni 2020.

Teori

Andersen, Per Thomas (2012). Norsk litteraturhistorie (2. utgave). Oslo: Universitetsforlaget. (utdrag, ca. 350 sider)

Andersen, Per Thomas, Gitte Mose & Thorstein Norheim (2012): Litterær analyse - en innføring; Oslo: Pax forlag (utdrag ca. 158 sider)

Nordstoga, Sveinung & Kirsten L. Kruse (red.) (2014). Den moglege sjølvoverskridinga. Norskfaget som dannelsesfag. Oslo: Abstrakt forlag. (219 sider)

Skjønnlitterære primærtekster

Tekstene som er merket med asterisk (*) er tilgjengelige som gratis-bøker.

Norrøn litteratur: Snorre Sturlasson: Edda: kapitlene «Prolog» og «Her begynner Gylfessynkverving» (*)

Ludvig Holberg: Erasmus Montanus (*)

H.C. Andersen: 4 eventyr (NB: skal leses på dansk)

Bjørnstjerne Bjørnson: Synnøve Solbakken (*)

Alexander Kielland: 5 noveller:

- Fra Noveller (1879): «Visneblader» og «Ballstemning»

- Fra Nye Noveller (1880): «Torvmyr» og «En Apekatt»

- Fra To Noveller fra Danmark (1882): «Karen»

Henrik Ibsen: Vildanden (*)

Amalie Skram: Lucie (*)

Knut Hamsun: Sult (*)

August Strindberg: Fröken Julie (*) (NB: skal leses på svensk)

Karen Blixen: to noveller (NB: skal leses på dansk)

Aksel Sandemose: En flyktning krysser sitt spor (*)

Johan Borgen: Lillelord (*)

Tarjei Vesaas: Is-slottet (*)

Dag Solstad: Genanse og verdighet (*)

Per Olof Enquist: Kapten Nemos bibliotek (NB: skal leses på svensk)

Diktkompendium

Et utvalg på ca. 30 dikt fra barokken til i dag. Carl Michael Bellman, Henrik Wergeland, Sigbjørn Obstfelder, Olaf Bull, Karin Boye, Rolf Jacobsen, Tarjei Vesaas, Alf Prøysen, Olav H. Hauge og minst ett dansk dikt skal være representert.

LNOR10217 Grammatikk, skriveopplæring og elevtekster (Vår 2021)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Fakultet for lærerutdanninger og språk

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Anders Eilertsen

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

På grunn av Covid-19 kan det skje endringer i emnebeskrivelser ved HiØ våren 2021. Eventuelle endringer i arbeidskrav og eksamensform blir publisert fortløpende i Studentweb. Øvrige endringer knyttet til undervisning vil formidles via andre offisielle kanaler.

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i Norsk årsstudium og Norsk 1 (30 studiepoeng).

Undervisningssemester

2. semester (vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Kandidaten

- har brei innsikt i korleis elevar på 5.-10. trinn kan vidareutvikle skriveferdighetenesine
- har brei kunnskap om språket som system og språket i bruk
- har brei kunnskap om relevant teoriar om skriving og skriveopplæring
- har kunnskap om dei ulike funksjonane skriving kan ha for elevs utvikling og læring
- har kunnskap om skrivestrategiar
- har kunnskap om gjeldande normering av bokmål og nynorsk

Ferdigheiter

Kandidaten

- kan analysere språket som system
- kan legge til rette for at elevar får skrive sakprega tekstar og fiksjonstekstar av ulikt slag
- kan rettleie elevar i ulike former for skriftleg argumentasjon og i variasjon i ordbruk og setningsoppbygging
- kan bruke språk- og tekstkunnskap i arbeid med analyse, respons og vurdering av skriftlege elevtekstar
- kan vurdere relevante undervisningsmetodar i skriveopplæring, skriftforming og grammatikk frå 5. til 10. trinn, både for elevar som skriv på bokmål og elevar som skriv på nynorsk
- kan kartlegge og vurdere lese- og skriveferdigheter, setje i verk relevante tiltak for tilpassa opplæring og oppdage lese- og skrivevanskar
- kan nytte retoriske kunnskapar i arbeid med skriftlege tekstar
- kan bruke læreplanen i faget til å formulere mål for norskopplæringa og relevante kriterium for vurdering

Generell kompetanse

Kandidaten

- er ein sikker munnleg språkbrukar og stø i skriftleg bokmål og nynorsk
- kan formidle norskfaglege innsikter og tilpasse form og innhald til ulike målgrupper
- kan arbeide med språk og tekst i fleirkulturelle klasserom
- kan nytte faglege kunnskapar til kritisk og konstruktiv refleksjon
- kan legge til rette for at arbeidet med språk og litteratur kan styrke identiteten til elevane og oppmunde dei til aktiv deltaking i det offentlege liv

Innhold

NOR102 er konsentrert om desse fagområda:

- Skriveopplæring og arbeid med elevtekster med vekt på 5.-10. trinn
- Språket som system
- Språknormering, bokmål og nynorsk

Det vil bli arbeidd både teoretisk og skoleretta med alle tema, i samsvar med måla for læringsutbytte. Sentrale områdesom er integrert i emnet, er grunnleggjande ferdigheiter, tilpassa opplæring, vurdering og fleirkulturelle perspektiv.

Studentaneskal få forståing av korleis digital utvikling påverkar skolen og lærarprofesjonen, til dømes gjennom læreplanar og lovgrunnlag, og korleis digitale læremiddel kan brukast for å fremje kreativitet, problemløysing, kritisk tekstforståing og demokratisk deltaking.

Det vil også bli lagt vekt på at studentaneskal utvikle eigen kompetanse i både skriftlege og munnlege sjangrar.

Undervisnings- og læringsformer

Tilnærminga til stoffet skjer i hovudsak gjennom forelesingar, arbeid i basisgrupper og individuelt arbeid, og lærestoffet skal bygge på anerkjent forskingsbasert kunnskap. I lærarutdanninga spelar dessutan praksisperiodane ei viktig rolle, og samarbeid med praksisskolane opnar for verdifull fagleg og didaktisk refleksjon knytt til læringsutbytta i emnet.

Digitale arbeidsmåtar i emnet er blant anna: Innføring i akademisk bruk av Word (el. tilsv.) og referanseteknikk, opplæring i bruk av ordboksressursar og skrivhjelp på nett, grammatikkspel for barn og unge (t.d. GREI), samskrivingsverktøy til studentoppgåver.

Arbeidsomfang

I emnet må det reknast med totalt 400 timar arbeidsinnsats, inkl. timeplanlagt undervisning, sjølvstudium, arbeidskrav, eksamensførebuing og eksamensgjennomføring.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

I løpet av semesteret blir det gitt oppgåver av fagleg og didaktisk karakter knytt til tema i emnet:

1. Individuelt skriftleg arbeidskrav (grammatikk/språket som system). Målform: bokmål
2. Individuelt skriftleg arbeidskrav (skriveopplæring/elevektekstanalyse). Målform: nynorsk

Tilbakemelding på arbeidskrav kan delsvære frå faglærarar, delsvære frå andrestudentar, eventuelt kan dei bli vurdert av studenten sjølv (f.eks. refleksjonslogg). Meir detaljert beskriving av innhaldet i arbeidskrava vil bli gitt ved undervisningsstart.

Alle arbeidskrav må vere godkjende før studenten kan framstille seg til eksamen.

Eksamen

Sluttvurdering i emnet består av to deksamener:

Deksamener 1: Individuell skriftleg skoleeksamen, 4 timar Skriftlig skoleeksamen tel 40 % av total karakter.
Målform: bokmål

Denne deksameneren vektlegg grammatikkdelen av emnet, altså læringsutbytta knytt til språket som system.

Tillatnehjelpemiddel: Ingen.

Karakterregel: A-F.

Deksamener 2: Individuell heimeeksamen, tre dagar. Heimeeksamen tel 60 % av total karakter. Målform: nynorsk

Denne deleksamen vektlegg tema knytt til skriveidaktikk og analyse av elevtekster.

Omfang: 3000 ord +/- 10 %. Innholdsliste og litteraturlistekjem i tillegg.

Karakterregel: A-F.

Kandidaten må ha greidd bådeksamenar for å få karakter i emnet. Karakterregel: A-F.

Sensorordning

Deleksamen 1: Intern og ekstern sensor.

Deleksamen 2: Intern og ekstern sensor.

Evaluering av emnet

Studentane får anledning til å delta i evaluering av emnet (EVA3). Resultata blir handsama av studieleiar og av faglærarane som er knytt til emnet.

Litteratur

Litteraturlista er sist oppdatert 4. desember 2020

Bøker:

Budal, Ingvil B., Theil, Rolf, Thorvaldsen, Bernt Ø. & Tonne, Ingebjørg (2020). Språk i skolen. Grammatikk, retorikk, didaktikk. Bergen. Fagbokforlaget.

Larsson, Ida, Søfteland, Åshild & Vindenes, Urd (2020). Praktisk grammatikk: øvingar og løysingsforslag. Oslo: Samlaget

Otnes, Hildegunn & Harald M. Iversen (2016). Å lære å skrive. Tekstkompetanse i norskfagets skriveopplæring. Oslo: Universitetsforlaget. (248 sider)

Artiklar og kapittel (K=kompendium):

Aasen, Arne J. & Trygve Kvithylid (2012). Å skrive, det er å omskrive - funksjonell respons for å utvikle elevenes revisjonskompetanse. I Bedreskole 1. (s. 24-29) (6 sider) Henta frå: http://www.utdanningsforbundet.no/upload/Tidsskrifter/BedreSkole/BS_nr_1_11/BS_1-12/UTD-BedreSkole-0112-WEB_Kvithylid_Aasen.pdf

Andreassen, Rune & Benthe K. Jansson (2014). Lese- og skrivevansker. I Jansson, Benthe K. & Traavik, Hilde (red.), Norsk boka 2. Norsk for grunnskolelæreutdanning 1-7. Oslo: Universitetsforlaget. (s. 183-217) (35 sider) (K)

Bakken, J. (2019): Kva er nytt i det fornyede norskfaget? I: Blikstad-Balas, M. & Solbu, K.R. (red.): Det (nye) norskfaget. Bergen. Fagbokforlaget. (K)

Dysthe, Olga & Frødis Hertzberg (2009). Den nyttige tekstresponsen - hva sier nyere forskning? I Haugaløkken, Ove K. m., fl. (red.): Tekstvurdering som didaktisk utfordring. Oslo: Universitetsforlaget. (s. 35-43) (8 sider) (K)

Hertzberg, Frøydis (2008). Sjangerskriving i ungdomsskolen: Fortelling er ikke nok. I Bjar, Louise (red.), Det er språket som bestem mer! Læring og språkutvikling i grunnskolen. Bergen: Fagbokforlaget/LNU. (s. 223-241) (18 sider) (K)

Jansson, BentheK. (2013). Språknormering. I Traavik, Hilde & Jansson, BentheK. (red.), Norsk boka 1. Oslo: Universitetsforlaget. (s. 247-259) (13 sider) (K)

Matre, Synnøve og Nygård, Mari (2017), Språksyn og språkteoretiske tilnæringsmåter (kap. 2), I: Igland, Mari og Nygård, Mari (red.), Norsk 5-10. Språkboka, s. 23-38. Oslo: Universitetsforlaget (26 sider) (K)

Solheim, Randi & Matre, Synnøve (2014). Forventninger om skrivekompetanse. Perspektiver på skriving, skriveopplæring og vurdering i «Norm prosjektet». Viden om Læring, s. 76-89 (13 sider): http://norm.skivesenteret.no/wp-content/uploads/2014/03/videnom_15_8.pdf

Læreplanen i norsk og andre relevante offentlige dokument:

Lov om grunnskolen og den vidaregående opplæringa (opplæringslova): <http://www.lovdatab.no/all/nl-19980717-061.html>

Forskrift til opplæringslova: <http://www.lovdatab.no/for/sf/kd/kd-20060623-0724.html>

Læreplan i norsk: <https://www.udir.no/lk20/nor01-06>

Fagfornyelsen: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/fagfornyelsen/>

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 1. jan. 2022 00:16:18

LNOR10318 Språkleg mangfald, variasjon og endring (Vår 2021)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Fakultet for lærerutdanninger og språk

Studiested: Halden

Emneansvarlige: Alexander Kristoffersen Lykke, Åshild Søfteland

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

På grunn av Covid-19 kan det skje endringer i emnebeskrivelser ved HiØ våren 2021. Eventuelle endringer i arbeidskrav og eksamensform blir publisert fortløpende i Studentweb. Øvrige endringer knyttet til undervisning vil formidles via andre offisielle kanaler.

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i Norsk årsstudium og Norsk 2 (30 studiepoeng).

Undervisningssemester

2. semester (vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap
Kandidaten

- har god innsikt i talemålsvariasjonen i moderne norsk på historisk, dialektologisk og sosiolingvistisk grunnlag
- har god innsikt i språklege endringsprosessar i fortid og samtid
- har brei kunnskap om norsk språkhistorie (etter 1800)
- har kunnskap om fleispråklegheit, fleispråkleg praksis og om det å lære seg norsk som eit andrespråk
- har utvida innsikt i korleis elevar med norsk som andrespråk kan vidareutvikle skriveferdighetene sine
- har kunnskap om svensk, dansk og samisk og kjennskap til andre nordiske språk og nasjonale minoritetsspråk

Ferdigheiter
Kandidaten

- kan bruke kunnskap om talemål og skriftspråksnormering i skriveopplæringa
- kan legge til rette for og gjennomføre undervisning i den målforma som er sidemål for elevane
- kan bruke kunnskap om fleispråklegheit for å legge til rette for god lese- og skriveopplæring på 5.-10. trinn for elevar med norsk som andrespråk
- kan legge til rette for variert nabospråksundervisning
- kan analysere og vurdere lærerimiddel i norskfaget

Generell kompetanse
Kandidaten

- kan vurdere norskfaget og eigen praksis som norsk lærar og grunnngi vurderingane
- har innsikt i norskfagets forskning og faghistorie og kan reflektere kritisk og konstruktivt ut frå slike perspektiv på faget
- kan rettlege elevar i arbeidet med tekstar slik at dei kan utvikle seg sjølve og førebu seg for aktiv deltaking i offentlege rom
- kan sjå faget i eit større danningsspektiv og undervisninga som ein del av opplæringa i eit aktivt deltakardemokrati

Innhold

NOR103 fokuserer på desse fagområda:

- Talemålsvariasjon (dialektologi og sosiolingvistik)
- Språkhistorie etter 1800
- Norsk som andrespråk og fleispråklegheit generelt
- Sidemålsdidaktikk
- Nabospråksdidaktikk

Det vil bli arbeidd både teoretisk og skoleretta med alle tema, i samsvar med måla for læringsutbytte. Det vil også bli lagt vekt på at studentane skal utvikle eigen kompetanse i både skriftlege og munnlege sjangrar.

Undervisnings- og læringsformer

Undervisningsspråket er norsk, svensk eller dansk.

Tilnærminga til stoffet skjer i hovudsak gjennom forelesingar, arbeid i basisgrupper og individuelt arbeid, og lærestoffet skal bygge på anerkjent forskningsbasert kunnskap.

Digitale arbeidsmåtar i emnet er blant anna: Innføring i bruk av PowerPoint (eller tilsvarende presentasjonsverktøy) inkludert bruk av lyd og bilde, nettressursar i nabospråksundervisning og nynorskundervisning, enkel innsamling av dialektdata via dialektkorpus eller opptak og transkripsjon.

Dersom det ligger til rette for det, vil det gjennomførast ein frivillig studietur til Schæffergården, Danmark. Studieturen varer i 4-5 dagar. Opphaldet er støtta av Fondet for dansk-norsk samarbeid (<http://dansk-norsk.no/>), men studentane må rekne med kostnader til reise/opphald.

Arbeidsomfang

I emnet må det reknast med totalt 400 timar arbeidsinnsats, inkl. timeplanlagt undervisning, sjølvstudium, arbeidskrav, eksamensførebuing og eksamensgjennomføring.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

I løpet av semesteret blir det gitt oppgåver av fagleg og didaktisk karakter knytt til tema i emnet, og i samband med praksis:

1. Analyse av bruk av læremiddel
2. Munnleg og/eller praktisk arbeidskrav om språkleg variasjon
3. Individuell skriftleg oppgåve om språkhistorie (målform: nynorsk)

Tilbakemelding på arbeidskrav kan delvis vere frå faglærarar, delvis frå andrestudentar, eventuelt kan dei bli vurdert av studenten sjølv (f.eks. refleksjonslogg). Meir detaljert beskriving av innhaldet i arbeidskrava vil bli gitt ved undervisningsstart.

Alle arbeidskrav må vere godkjende før studenten kan framstille seg til eksamen.

Eksamen

Individuell munnleg eksamen

Varighet: totalt ca. 35 minutt.

Den munnlege eksaminasjonen er todelt. Først presenterer studenten eitt av arbeidskrava sine (sjølvvalt, ca. 5 minutt). Presentasjonen skal vere reflekterande rundt eigen læringsprosess, ikkje berre eit referat av det faglege innhaldet. Deretter følgjer ein eksaminasjonsdel på om lag 30 minutt, der sensorane og studenten har ei fagleg samtale med utgangspunkt i tema frå emnet. I vurderinga vil både det faglege innhaldet og dei munnlege ferdighetene bli vurdert.

Tillatte hjelpemiddel: Ingen.

Karakterregel: A-F.

Sensorordning

Ein intern og ein ekstern sensor.

Evaluering av emnet

Emneansvarleg har ansvar for at det blir gjennomført evaluering av emnet (EVA3).

Resultata blir handsama av studieleiar og av faglærarane som er knytt til emnet.

Litteratur

Litteraturlista er sist oppdatert 1. desember 2020.

Bøker

Berggren, Harald, Kjartan Sørland & Vigdis Alver (2012). God nok i norsk? Språk- og skriveutvikling hos elever med norsk som andrespråk. Oslo: Cappelen Damm akademisk. (kap. 1-11) (195 sider)

Hårstad, Stian (2015). Nabospråk og nabospråksundervisning. Oslo: Cappelen Damm akademisk. (77 små sider)

Jansson, Bente Kolberg & Synnøve Skjong (red.). (2011). Norsk = nynorsk og bokmål. Ei grunnbok om nynorsk i skolen. Oslo: Samlaget. (Kap. 1 og 5-8) (114 sider)

Monsen, Marte & Gunhild T. Randen (2017). Andrespråksdidaktikk – en innføring. Cappelen Damm Akademisk. (152 sider)

Mæhlum, Brit & Unn Røyneland (2012). Det norske dialektlandskapet. Innføring i studiet av dialekter. Oslo: Cappelen Damm akademisk. (200 sider)

Mæhlum, Brit, Unn Røyneland, Gunnstein Akselberg & Helge Sandøy (2008). Språkmøte. Innføring i sociolingvistik. Oslo: Cappelen Damm akademisk. (kap. 1-3, 5-7 og 10) (122 sider)

Torp, Arne og Lars S. Vikør (2014) Hovuddrag i norsk språkhistorie. Oslo: Gyldendal. (kap. 4–15, 18) (226 sider)

Artiklar og delkapittel

Dewilde, Joke (2016). «En bred tilnærming til skriving får fram kreative og kritiske skrivere».

Utdanningsnytt. Kan hentes på:

<https://www.utdanningsnytt.no/debatt/2016/august/flerspraklig-skriving-i-skolen/> (ca. 9 sider)

Engen, Thor O. & Lars A. Kulbrandstad (2004). Minoritetsspråk i Norge. I Tospråklighet, minoritetsspråk og minoritetsundervisning. Oslo: Gyldendal (kap. 5) (37 sider)

Hasund, Ingrid K. (2006). Ungdomsspråk. Bergen: LNU/Fagbokforlaget. (kap. 1 'Introduksjon', kap. 5 'Slang' og kap. 7 'Småord') (50 små sider)

Igland, Mari-Ann & Mari Nygård (red.) (2017). Norsk 5–10. Språkboka. Oslo: Universitetsforlaget (kap. 14) (13 sider)

Svendsen, Bente A. & Unn Røyneland (2008). Multiethnic facts and functions in Oslo, Norway. International Journal of Bilingualism. 12/1-2. (s. 63-83) (21 sider)

Todal, Jon (2007). Språkleg vitalisering - faktorar som vi ikkje skriv om. I Bull, Kuzmenko & Rießler (red.). Språk og språkforhold i Sápmi. Berlin: Nordeuropa Institut. (s. 201-210) (10 sider)

